

Kinh tạng trích điểm – Nhật tụng Kālāma

Kinh La Hán – 16/04/2023

KALAMA TRI AN CÔ ĐIỀU HỮ GHI CHÉP

Do điều kiện kết nối mạng từ Myanmar không tốt, nên sẽ có một số đoạn nhỏ (...) bị thiếu hụt. Tuy nhiên, phần thiếu hụt này không ảnh hưởng nhiều đến toàn bộ nội dung. Mong quý vị thông cảm và hiểu được những nội dung cốt lõi của bài giảng.

Trong bài giảng chiều nay tôi giảng kinh La Hán có nội dung tiếp nối với bài kinh trước. Và, vì đây là đây là buổi giảng cho đại chúng, không có phân biệt trình độ cho nên chọn cách nói mềm nhất, không chuyên môn, bà con muôn phương kể cả những người không có ... cốt lõi đầu tiên của Phật pháp. Bài giảng đầu tiên của đức Thế Tôn là Ngài giảng về Bốn Đế. Và, bài giảng đó có nội dung làm nền tảng cho toàn bộ giáo pháp của chư Phật ba đời mười phương và bản thân Thế Tôn Thích Ca Mâu Ni. Trong 45 năm sau đó, tất cả những gì Ngài thuyết giảng đều nằm gọn trong giáo lý Tứ Đế.

Vấn đề nó như thế này.

Giáo lý Tứ đế là Bốn sự thật. Tôi lựa cách nói đơn giản nhất cho mọi người nghe. Cũng xin nói thêm. Rất nhiều và rất nhiều người quen của tôi cứ tự cho rằng cái đó tôi nghe rồi, tôi không cần nghe nữa. Nhưng mà họ quên một chuyện. Mỗi lần nghe như vậy, chúng ta lại có cơ hội để chúng ta thấy ra những phát hiện, những phát kiến. Chính người nói mỗi lần nhắc lại họ cũng phải nhắc lại một cách khác từ góc độ khác, những khía cạnh, chi tiết khác. Và, giáo lý Tứ Đế và toàn bộ Phật pháp nói chung, nó giống như biển vậy đó. Có nghĩa là chúng ta tùy vào tâm thế, tâm thái, điều kiện, phương tiện (...) Mà mỗi lần chúng ta tìm về biển chỉ cần có lòng tìm hiểu thì mỗi lần về với biển chúng ta có vô số chuyện để mà học hỏi, ghi nhận, chứ không phải mình ghi mình viết giấy mình để (...) tùy vào bao nhiêu thứ điều kiện lớn bé mà mỗi lần về biển chúng ta lại có thêm những phát hiện mới. Giáo lý Tứ Đế nói theo nghĩa đen, nghĩa bóng luôn, chính là đại dương đây là Bốn sự thật (...) ba đời đều phải thấy rõ. Người thấy Bốn Đế cũng là (...)

Mô hình sinh tử của tất cả chúng sinh, mà được trình bày theo hướng khác. Còn trong giáo lý Tứ Đế thì toàn bộ vấn đề sanh tử được gom gọn thành 2 vấn đề thôi, đó là vấn đề giải thoát. Tức là, hai phần đầu là hành trình sanh tử của chúng ta từ vô lượng kiếp, chúng ta từ vô lượng kiếp chỉ biết có 2 đế thôi, từ vô lượng kiếp chúng ta chỉ sống trong 2 đế và không hề biết gì về 2 đế này;

Tôi nói chậm lại. Từ vô lượng kiếp chúng ta chỉ sống trong có 2 đế thôi là Khổ, Tập; Sống trong đó và không biết gì về 2 đế đó hết. Hôm nay, chúng ta biết Phật pháp, chúng ta có dịp để tìm hiểu cùng một lúc cả 4 đế, tức là Bốn sự thật.

1. Sự thật đầu tiên, đức Phật xác nhận rằng: Mọi hiện hữu đều là Khổ, dầu là thiện, ác, buồn, vui của mọi cảnh giới tái sanh.

Thiện – ác – buồn – vui, bốn cái; Thiện – ác – buồn – vui của mọi cảnh giới tái sanh đều nằm trong chữ khổ. Nằm gọn trong chữ Khổ. Một người hữu duyên có căn lành giải thoát khi nghe đức Thế Tôn Ngài nói về sự thật đầu tiên này nè, Ngài nói: Tất cả đều là khổ. Thì dầu cho người đó chưa chứng thánh thì chỉ cần họ hiểu và họ có niềm tin vào lời dạy của Thế Tôn khi Ngài xác nhận rằng: Mọi hiện hữu là khổ, cái gì có mặt ở đời nó đều là Khổ, Khổ cảm giác hay là Khổ bản chất, thì ngay cái lúc đó, người hữu duyên đó là họ đã phải nhìn lại chỗ mình đang đứng. Họ nhìn lại thứ họ đang cầm, đang khiêng và đang đội.

Mọi hiện hữu là khổ thì người hữu duyên họ nghe vậy, dầu là còn phàm đi nữa, chuyện đầu tiên là họ nhìn dưới chân họ đang đứng, chỗ đứng đó là khổ, cái họ đang cầm trên tay nó là khổ. Cái họ đang đội trên đầu, nó là khổ, cái họ đang vác trên vai nó là khổ. Chuyện đầu tiên quan trọng như vậy.

XIN LƯU Ý – BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐỈNH – XIN TRÁNH IN ẮN PHỔ BIẾN

Kiến thức, giàu có, xinh đẹp, quyền lực, tiếng tăm, hay là một người vô danh nghèo khó, dốt nát, bệnh hoạn, già yếu dẫu là hạng nào đi nữa đối với cuộc sinh tử, Cái con đang là, cái con đang cầm trong tay, cái con vác trên vai, cái con đang đội trên đầu, cái mà con đang thấy, nghe, ngửi, nếm, đụng, và suy tư, tất cả những cái đó đều là khổ.

2. Sự thật thứ hai: Nếu Mọi hiện hữu là Khổ thì bất cứ cái gì con thích cũng đều là thích trong cái khổ.

Nếu mọi thứ đồ đạc trong căn phòng này, đều là đồ Trung Quốc.(...)

Mọi hiện hữu đều là Khổ. Chữ Khổ đây có 2 nghĩa:

- Khổ cảm giác: Những gì khó chịu, đau đớn, buồn khổ, khó kham nổi của thân, của tâm.
- Khổ bản chất: Những gì nó bất toàn, bất trắc thì cái đó gọi là khổ bản chất.

Chuyện một người lên xe hoa đi về nhà chồng, đầu lúc đó họ cười toe toét, hạnh phúc quá, sung sướng quá, lấy được người mình yêu, về chung mái nhà với người đó, hạnh phúc; Nhưng xét về khía cạnh khổ bản chất thì người đó đang dần thân vào một cuộc đi, dần thân vào một cuộc chơi của khổ nạn. Mình phải đồng ý với nhau chuyện đó. Phải đồng ý với nhau chuyện đó.

Còn có những cái nó vừa là khổ cảm giác, vừa là khổ bản chất: Lấy chồng về sống nghèo khó, vũ phu, đàn ông mà không có chí hướng,... lấy chồng kiểu đó là vừa khổ cảm giác vừa khổ bản chất.

Lấy chồng mà cung chiều mình, chăm sóc tận răng luôn thì cái đó tạm thời mình cứ giả định là không có khổ cảm giác nhưng mà nó vẫn có khổ bản chất. Là vì sao? Là vì kể từ nay chúng ta đã mất đi 99% tự do. Vì mình phải chuẩn bị làm mẹ, làm vợ, chuẩn bị về làm mẹ, làm cô bên một gia đình.

Gia đình của mình nó còn bao nhiêu vấn đề, bao nhiêu hệ lụy, nói chi là bây giờ mình khơi khơi mà mình nhào vô bên một gia đình lạ hoặc một dòng họ lạ hoặc thì biết bao nhiêu chuyện mà nó sẽ đổ trên đầu của mình.

Tôi đã nói rất nhiều lần.

(...) Sự liêu lĩnh.

Thương nhau bằng trời, ai hứa là mình sẽ sống được với người đó? Nó không bệnh hoạn, tai nạn thì nó cũng phụ bạc, mà nó không phụ mình thì mình cũng chán nó, bao nhiêu là nguy cơ trùng trùng. Tin tôi đi. Nó không làm khổ mình thì gia đình nó cũng làm khổ mình. Gia đình, mọi người ok hết thì cũng có ngày nó chán mình; Giả định nó không chán mình thì cũng có ngày mình chán nó. Rồi thì bao nhiêu con cái, cơm gạo, áo tiền,... Cho nên, chỉ riêng cái hôn nhân vừa là khổ cảm giác mà nó là khổ bản chất. Và, cuộc sinh tử chúng ta nó là một cuộc hôn phối với tất cả khổ nạn. Tôi phải nói như vậy.

Chỉ riêng chuyện người con gái, đi về làm dâu nhà người lạ là một cái khổ nạn, trong khi chúng sinh mình, mỗi lần mình thích cái gì trong cái thấy, nghe, ngửi, nếm, đụng, và tư duy dẫu cho cái thích đó thuộc về văn hóa, tôn giáo, triết học, khoa học, nghệ thuật,... thì bất cứ mình thích cái gì thuộc về sắc, thanh, khí, vị, xúc là chúng ta đang bắt đầu một cuộc hôn phối đầy nguy cơ, đầy bất trắc đối với cõi ta bà này. Phải nói như vậy.

Vì sao? Vì trong A Tỳ Đàm nói rất rõ.

Khi con thích, con nhìn mà con thích là con đã gieo cái mầm, gieo cái duyên để kiếp sau sanh ra con có con mắt. Khi mà con nghe cái gì con thích thì coi như con đang gieo cái duyên để kiếp sau sanh ra con có lỗ tai. Cứ như vậy. Khi mình có cái niềm đam mê trong 6 trần nghĩa là mình đang gieo cái mầm để đời sau mình sanh ra mình có 6 căn. Nghe đừng có ham.

Vấn đề nó nằm chỗ này.

Khi đam mê trong 6 trần thì đẻ ra phải có 6 căn. Nhưng có một điều, 6 căn đó nó được hay là bị cái gì trước 6 trần kiếp sau thì cái đó khó nói lắm. Thí dụ như tôi. Tôi thích ăn ngon, tôi thích mặc đẹp, nhưng mà tôi không tu tạo công đức, tôi không gần bạn lành, không có minh sư thiện hữu, tôi không có bố thí, trì giới, thiền định, từ bi, kham nhẫn, tôi không có, tôi chỉ có thích hưởng thụ thôi.

XIN LƯU Ý – BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐỈNH – XIN TRÁNH IN ẮN PHỔ BIẾN

Thì đời sau sanh ra tôi cũng có 6 căn nhưng 6 trần tôi là 6 trần bắt toại. Bây giờ muốn mà có 6 trần như ý nghĩa là muốn sanh ra có mắt, tai, mũi, lưỡi, và muốn thấy được cái mình muốn thấy, nghe được cái mình muốn nghe, ngửi được cái mình muốn ngửi, thì tôi phải tu tập; Mà ở đâu tôi biết đường tu tập? Tôi phải có minh sư thiện hữu, mà theo nguyên tắc vũ trụ, do tác động của tập khí sanh tử nhiều đời, cái ác luôn dễ hơn cái thiện, thế là hễ ác nhiều hơn thiện thì hành ác dễ hơn làm thiện; và như vậy có nghĩa là khi mình để ra trong cuộc đời này, chung quanh mình, mình nhắm mắt mình rờ toàn người xấu nhiều hơn người tốt. Mình phải đồng ý với nhau chuyện đó. Là vì sao?

- Vì cái thiện nó khó hơn cái ác.

Cho nên:

- Người thiện ít hơn người ác,
- Và từ đó, đưa nó xúi mình làm bấy nhiêu hơn đưa khuyên mình làm thiện. Xong chưa?

Đó là chuyện người ta, còn chuyện mình nè, bản thân mỗi người có 2 cánh tay, tôi nói hoài, tay phải và tay trái; Có người thuận tay phải, có người thuận tay trái. Chúng ta ai cũng có 2 tiềm năng thiện, ác. Vấn đề là mình thuận tay nào? Mình làm ác dễ hay làm thiện dễ? Vấn đề nó nằm chỗ đó.

Cho nên, khi mình thích bất cứ cái gì cũng là thích trong khổ. Và giả định như lúc mình thích 6 trần mà mình biết tu tập thì mình để ra trong một điều kiện dễ thở hơn giống như người ... nói : Tiền không thể đem lại hạnh phúc, nhưng tiền có thể giúp cho ta cái quyền lựa chọn kiểu đau khổ.

Thì ở đây trong vòng luân hồi y chang như vậy.

Người có nhiều công đức thì họ sanh ra họ vẫn khổ nhưng cái khổ của họ là cái khổ nằm trong tầm kiểm soát; Thí dụ như, đã sanh ra thì phải có già, có bệnh nhưng mà họ kiểm soát được một mớ. Thí dụ như họ có thể tránh được chỗ quá lạnh, tránh được chỗ quá nóng, tránh được chỗ quá dơ, tránh được chỗ quá ồn. Nếu họ có vì hoàn cảnh ở chỗ nóng thì họ có máy lạnh, ở chỗ lạnh quá thì họ có lò sưởi. Thí dụ, thì họ có thể ăn được cái họ muốn, nhưng trong chừng mực nào đó thôi. Có nghĩa là họ vẫn khổ nhưng còn nằm trong tầm kiểm soát họ được 5, 10, 15, 20%; còn người mà chỉ có biết tham thích cái này cái kia, mà không biết tu tạo công đức thì sanh ra có 6 căn nhưng hoàn toàn không kiểm soát được 6 trần; Nếu nói như vậy đó, thì dầu làm thiện làm ác đều là nhân sanh tử.

Cho nên, khi Phật dạy sự thật đầu tiên: Con hãy nhớ rằng – Mọi hiện hữu là Khổ , thì ngay lời dạy này nè đã giúp cho người ta phải nhìn lại chỗ mình đang đứng, điều kiện mình đang sống, bối cảnh, môi trường, không gian mà mình đang có mặt, cái mình đang cầm trên tay, vác trên vai và đội trên đầu - Sự thật đầu tiên.

Sự thật thứ hai, khi Ngài dạy rằng – Con thương thích bất cứ người hay vật nào có nghĩa là con đang đầu tư cái khổ - thì lúc đó nghe Ngài nói vậy bắt đầu mình nhìn lại cái thứ hai. Mình nhìn lại coi bây giờ mình đang chìm đắm trong cái gì. Mình đang chìm đắm trong cái gì? Pháp sư Tam Tạng thì đam mê trong chuyện học Tam Tạng; Hành giả thì đam mê trong chuyện thiền tập; vũ nữ thì đam mê nhảy múa, ca sĩ thì đam mê trong chuyện hát hò, nông dân thì đam mê trong chuyện ruộng nương, rẫy bãi; thương gia thì đam mê trong chuyện ruộng nương, sổ sách; Chính khác thì đam mê trong chuyện an bang, tề thế; mà thầy tu thì mơ mộng về một cảnh giới xa vời, huyền hoặc nào đó. Rồi đưa con nít nó cũng có niềm đam mê của con nít, mà người già có đam mê của người già; Lúc đó mình mới thấy mọi hiện hữu là khổ, và sự thật thứ hai là dù có thương thích cái gì thì con đang đầu tư cái khổ nào đó.

Nha. Cái này rất là quan trọng.

Mà tôi nhắc lại. Tôi gom luôn pháp sư Tam Tạng, thiền sư, vũ nữ, du đấng, học giả, nhà khoa học, nông dân, rồi tới con nít, tới con heo, con chó, tôi gom vô đó hết; Hễ anh có niềm đam mê nào đó, có nghĩa rằng là anh đam mê trong cái khổ. Mà đam mê trong Khổ có nghĩa là anh đang đầu tư cái Khổ. Nhớ như vậy. Các vị có quyền không tin. Trong lớp tôi biết có nhiều người đang trẻ môi lác đầu; Chưa nghe ai giảng Tứ Đế kỳ cục vậy. Ok. Tùy. Các vị tắt máy đi ra, ok?

Nhưng mà Bốn Đế theo tôi thì tôi hiểu như vậy và tôi cũng muốn người khác, lắng nghe chuyện đó, còn chuyện các vị có chịu chấp nhận hay không thì là chuyện của các vị. Nha. Nhưng riêng chỗ này

XIN LƯU Ý – BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐỈNH – XIN TRÁNH IN ÁN PHỔ BIẾN

chúng ta phải thấy như vậy đó. Tập đế là thấy rằng đam mê trong cái gì đâu là cái đam mê mình thấy nó cao sang, nó vinh hiển, nó thiêng liêng hay là một cái đam mê tầm thường bé mọn, bầy hầy, bê bối cỡ nào đi nữa, thì bất cứ niềm đam mê, hể còn niềm đam mê thì mình còn đang dọn đường để về đâu đó.

Không biết bao nhiêu lần tôi đã nói thế này:

Trong mỗi phút giây trôi qua, đâu chúng ta muốn hay không muốn, biết hay không biết thì chúng ta đang kín đáo có mặt trên con đường dẫn về đâu đó. Và trong từng phút, từng giây trôi qua, đâu chúng ta muốn hay không muốn, biết hay không biết thì chúng ta đang kín đáo gây dựng một chốn về, đó có thể là chuồng heo chuồng ngựa, đó có thể là một lâu đài, có thể là một am tự trên núi cao hay là một hoang đảo, hay là sa mạc, hay là lâu đài ngọc ngà trên một cung trời cao chót vót nào đó, tùy, tùy kiểu sống của mình. Nhưng cái quan trọng nhất, chưa chứng thánh thì chúng ta còn tiếp tục thích cái này, thích cái kia.

Các vị đừng có nói với tôi là tôi đơn giản lắm, đời này tôi không có màng gì hết, tôi đã nghe nhiều người nói cái đó rồi, nhiều lắm. Tôi có biết một cô Phật tử là dược sĩ, trí thức, nói mấy thứ tiếng, mà cô nói với tôi: Con không thích gì hết trơn, con không thích shopping, con không thích quần là áo lụa, năm nay con năm mấy tuổi rồi mà con nhớ con chưa bao giờ đi mua cái áo mới, con không thích đồng hồ, con không thích nữ trang, ăn thì con gần như ăn chay vậy đó, thì tôi biết ý bà, là bà muốn tôi quỳ sụp xuống để lạy bà; tại vì bà là A Na Hàm đúng không, đó là A Na Hàm là cái chắc rồi, đúng không? Nhưng mà no way, không có phải.

Giờ nói chuyện shopping. Mình không có thích mua nhưng mà khi người ta tặng mình có thích không? Rồi mình không có thích mua nhưng khi mà mình mặc cái vừa vặn mình có thích không? Rồi, đẹp vụ ăn mặc qua bên, nói qua vụ khác; Bà nói là bà không màng chuyện nam nữ. Thông cảm đi, đi chết đi. Chẳng qua mình chưa tìm đúng đối tượng thôi. Và, bây giờ bà có rồi. Bây giờ bà gặp, bữa nay là bà đang đăm đuối kia. Đó. Ngay chóc cái bà đó luôn. Có. Giờ bà giúp một người mà coi như 2 đứa bây giờ mới vừa gặp nhau giờ 2 đứa sửa soạn đi coi chỗ bán hôm kia, vì giờ đâu còn nhẫn cưới nữa, giờ dắt nhau đi mua hôm. Ok. Thì giờ bà mới tỉnh ngủ ra. Là tới chết vẫn còn yêu được mà. Bà vẫn còn thích mặc đồ đẹp. Khi mà bà dính với ông rồi bà vẫn phải mặc cho đẹp cho ông khen chứ, ông khen: Trời ơi hôm nay đẹp quá là bà khoái. Đúng không?

Rồi mình nói mình không thích gì. Tôi hỏi nhẹ một câu. Trong 5 dục, chỉ riêng cái Sắc, cái Sắc này mình không thích nhưng coi chừng mình thích cái Sắc khác; Cái thính này mình không thích, mình thích cái thính khác; Mùi này mình không thích coi chừng mình thích cái mùi khác; chẳng qua là ngay bây giờ mình chưa có gặp thôi. 70 chưa què chớ bảo là lạnh. Nhớ nha. Chiều 30 cũng chưa hết Tết đâu, nó mới bắt đầu Tết thôi, giao thừa cũng chưa có hết Tết đâu, nha. Nhớ.

Cho nên, nhớ cái đó.

Hãy cẩn thận với cái thích của mình.

Hồi này tôi có nói đó. Trong mỗi giây đồng hồ trôi qua chúng ta đang kín đáo có mặt trên con đường dẫn về đâu đó. Là bởi vì sao? Vì kinh nói rất rõ. Chúng ta là tâm viên ý mã, lằng xằng buông cái này bắt cái kia, tâm mình như khí, như ngựa vậy đó. Mình nói mình không thích cái này nhưng mình kín đáo mình thích cái gì đó mà chẳng qua là mình thiếu trí, thiếu niệm, nói thẳng luôn, thiếu trí thiếu niệm mình không có ngờ.

Tôi kể hoài chuyện này. Có ông Phật tử bên Mỹ ông nghe giảng ba cái vụ này, ông nói: Con nói thiệt với thầy, con dễ sống, nhiều khi con nghĩ con là tu sĩ, demi-monk, tu sĩ 50%, hồi đó lấy vợ đâu phải con lựa, con đâu có yêu đương gì đâu, con chỉ biết đi học rồi ra trường con đi làm, ba má kêu về coi mắt thì con nói ba má thấy được thì con lấy, rồi con lấy bà về thì con cái là tai nạn. Ông nói như A Na Hàm. Con cái là tai nạn thôi chớ ông không có muốn. Rồi ông nỗ thêm, ăn mặc là toàn bà quyết định không; Giờ thậm chí đi về Việt Nam, đi du lịch Thái Lan, bà là người chọn nơi, bà là người book vé, book khách sạn, ăn ở đâu, chơi ở đâu là bà với mấy tụi nhỏ sắp xếp, con đơn giản lắm thầy; Thì tui chỉ hỏi ông một câu, tui nói: Nếu mà họ sắp xếp mà không vừa ý ông thì ông có bất mãn không? Là một; Thứ hai, nếu họ sắp xếp vừa ý ông, ông có khoái không? Hai câu đó thôi.

XIN LƯU Ý – BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐỈNH – XIN TRÁNH IN ẮN PHỔ BIẾN

Nha. Chứ còn ông cứ nói là ông không màng, ông không màng. Ok; Rồi ông nói tiền lương mấy chục năm là bả năm hết; Ok, vậy tui hỏi chứ nếu ông nói tiền lương giao cho bả ông không màng tiền vậy chứ ông biết bả lấy bả đi đánh tứ sắc, bả lấy bả đi nuôi trai, nuôi cha hàng xóm thì ông có chịu nổi không? Ông dễ dàng giao cho bả vì ông tin bả, bả nấu nướng vừa miệng ông, bả mua sắm, may vá đồ y phục vừa vặn với ông, hợp ý ông; đi chơi khách sạn, chuyến bay nào airlines, airways nào hoàn toàn là bả biết ông không, thì ông tưởng ông giao hết cho bả là ông không thích; Sai. Sai. Chỉ cần bả book phòng, book chuyến bay không vừa ý là ông có bực. Mà, bả book phòng, book khách sạn, book chuyến bay ông khoái, như vậy là ông phiền não còn nguyên con không mẻ một gram nào hết.

Cho nên tôi nhắc lại. Tập đề nó sâu chỗ này. Anh có đắc thiên Sơ – Nhị - Tam – Tứ, anh có đắc tới Phi tướng Phi phi tướng, anh còn mê trong đó là chết anh rồi, anh đang đầu tư Tập Đề. Nha.

Anh đang tu tập Tuệ Quán, hít thở vào ra, dài ngắn biết rõ Khổ, lạc, ưu, hỷ, xả, biết rõ đây là tham, sân, si, ái, mạn, kiến, nghi, biết rõ đây là Thất Giác Chi, Ngũ căn, Ngũ lực, biết rõ đây là Năm triền cái, đây là 12 xứ, đây là Bốn Đế nhưng mà chỉ cần nó len vào trong đó, anh thấy bữa nay anh chánh niệm ngon lành hơn, cái định nó ngon lành hơn, phỉ lạc ngon lành hơn, anh có thấy anh khoái trong đó là chết anh rồi. Và anh thấy anh hơn thằng Tèo, thằng Tí, con Lan, con Cúc, con Đào, con Yên, con Hương kể bên cạnh anh là anh chết anh rồi. Nha. Anh là hành giả đó. Nha. Hành giả mà đam mê trong đó, là anh chết anh rồi; Anh phải nhớ: ANH ĐANG UỐNG THUỐC, ANH BỊ BỆNH VÀ ANH UỐNG THUỐC THÌ KHÔNG CÓ GÌ ANH MÊ TRONG ĐÓ VÀ KHÔNG CÓ GÌ ANH HÃNH DIỆN. Và, nếu không có gì để mê, không có gì hãnh diện thì cũng chẳng có cái gì, có cái cơ sở nào để anh coi thường người khác hết; Anh phải nhớ chuyện đó. Anh phải hiểu Tập Đề như vậy đó.

Còn thích một cái gì đó là còn dính. Ngay cả vị Tam Quả A Na Hàm, vị đó không còn hưởng dục nữa, đúng; vị đó không còn tình cảm nam nữ, không còn sắc thính khí vị xúc, đúng nhưng vị đó còn thấy khoái trong thiên lạc, là vị đó còn đi tái sinh ở các cõi Phạm thiên. Phải nói như vậy. Còn vị A La Hán, thì không.

Vị A La Hán dầu có chứng thiên hay không có chứng thiên, vị đó luôn luôn hiểu rằng, thiện nếu có cũng đều là quẩn quanh trong khổ, mọi hưởng dục nếu có cũng là quẩn quanh trong khổ; Tất cả thiện – ác – buồn – vui, tất cả những gì thuộc về Danh – Sắc, hồn – xác, tinh thần – vật chất, tất cả thấy đều là của nợ, tất cả thấy đều là gánh nặng; Các ngài không có ham cái chuyện tự sát, đúng; các ngài không ham sống cũng không ham chết, nhưng các ngài sống trong tâm trạng của một người chờ duyên đến; Cho nên, ở trong tiếng Việt Nam có thành ngữ “nằm chờ sung rụng” mang một ý nghĩa rất là tiêu cực, chỉ cho những tên tiêu cực thụ động, làm biếng, không muốn động tay động chân, nằm chờ cơ hội đến, đúng không? Nhưng trong kinh mình, đúng theo tinh thần trong kinh, vị A La Hán chính là người nằm chờ sung rụng, có nghĩa là sao? Duyên đến thì đi.

Trong kinh có 2 mẫu đối thoại mà tôi rất là tâm đắc.

Có ông Bà La Môn đến gặp ngài Xá Lợi Phất, ông hỏi: Nghe nói sa-môn đệ tử của ngài Cồ Đàm lúc nào cũng bi quan, tiêu cực, không muốn sanh tử luân hồi, không muốn tồn tại hiện hữu, có đúng không? Ngài nói cái đó có gì đâu để thích; Như vậy chắc muốn chết không muốn sống; Ngài nói: Đối với cái chết, không có gì để ta thiết tha, thì ông nói lạ vậy. Nếu không ham chết thì phải ham sống; - Không, ta cũng không ham sống; Ông nói, rất là lạ nha. Không ham sống, không màng chết, không đi tìm đến cái chết thì ta phải hiểu làm sao? Ngài nói, ta không ham sống cũng không ham chết, mà ta chỉ ngồi chờ duyên tới, ta không muốn trái còn xanh phải rụng, thế thôi.

Đó là chuyện ngài Xá Lợi Phất.

Còn chuyện thứ hai là chuyện ngài Nandaka. Ngài ngồi trong rừng, dĩ nhiên ngồi một mình, lại còn A La Hán nữa thì cái mặt sao toe toét như phàm phu được, ngồi có một mình; Cúi nhìn xuống đất, bình thản, điềm đạm, ung dung, thông dong, tự tại; có ông Bà La Môn đi ngang thấy giữa rừng vắng có người ngồi, theo ý ông ngồi vậy chắc buồn ghê lắm, ông hỏi: Ngài có gì buồn sao ngồi có vẻ

XIN LƯU Ý – BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐỈNH – XIN TRÁNH IN ẮN PHỔ BIẾN

thăm. Ngài nói : Ta có mất cái gì mà ta buồn?; ổng hỏi: Nếu vậy ngài có chuyện vui? – Ta được cái gì mà ta vui? Đó. Cảnh giới tối cao là như vậy đó. Thấy nó như nó là.

Dĩ nhiên, trong bài giảng này nhiều người nói rằng, cái này cao quá, cao quá, tui làm không nổi. Sai. Sai. Người ta là A La Hán, người ta tuyệt đối là như vậy, nhưng mình là phàm phu mình cũng phải đi trên con đường đó. Vì sao? Vì hai chữ an : An toàn và An lạc.

Tại sao vì 2 chữ an? An toàn, an lạc là sao? Phải sống như vậy đó để mai này có bất trắc thí dụ như trọng bệnh, nan y, đối diện, tai nạn nguy hiểm chết người lòng vẫn thanh thản. Đó là an lạc; Còn cái an toàn là người sống như vậy có đột ngột ra đi thì chỗ về không đến nỗi tệ. Nha.

Cho nên, mình nói cái đó cao quá, cao quá. No. Sai. Sai. Người ta A La Hán cái đạo phong cốt cách của người ta là núi cao, còn mình thì không được, ít ra mình cũng là gò mồi, mình cũng phải học tập tinh thần đó, chứ còn đợi tới A La Hán mới được như vậy, mới được quyền nhắc tới thái độ đó là sai. Người ta là núi mình cũng phải ráng là gò mồi chứ. Nha.

Cho nên, chuyện đầu tiên, khi đức Thế Tôn Ngài giảng về Khổ Đế là Ngài xác định cho chúng ta biết rằng: MỌI HIỆN HỮU LÀ KHỔ. Tất cả những người mà muốn thành Phật hoặc sắp thành Phật đều phải nhận thức rằng, mọi hiện hữu là khổ, cung vàng điện ngọc là khổ, tình cảm cha con với vua Tịnh Phạn là khổ, tình nghĩa phu thê với Ya-du-đa-la là khổ, tình cảm phụ tử với Ra-hầu -la là khổ, luyến luyến đối với ngai vàng, vương quốc là khổ, với thần dân của Kapilavatthu là khổ, sự có mặt của hình hài mấy chục ký lô với 32 tướng tốt này là khổ, hơi thở vào ra này là khổ, cảm giác buồn vui thiện ác của người mang tên Tất Đạt là khổ. Ngài thấy như vậy đó. Phải thấy như vậy đó. Rồi sao? Từ từ Ngài mới tiến sâu vô.

Minh dẹp vụ Khổ hạnh đi, bây giờ mình nói phút cuối Ngài chứng đạo. Ngài từ Sơ thiên Ngài quay trở lại Sơ – Nhị - Tam – Tứ thiên Sắc giới, lên nữa Hư không vô biên, Thức vô biên, Vô sở hữu xứ, Phi tướng phi phi tướng. Người ta đắc một tầng là người ta thấy sướng tới óc rồi; Nhưng mà Ngài không. Ngài đắc Sơ thiên Ngài thấy chưa xi-nhê, lên Nhị - Tam – Tứ - Ngũ, chưa xi – nhê; Ngài biết đây không phải giải thoát; tới Hư không vô biên, Thức vô biên, Vô sở hữu xứ, Phi tướng phi phi tướng, Ngài thấy chưa. Nhưng ngay chỗ đó mới là chỗ ăn tiền. Trong Chú giải nói chỗ này mới ác nè. Khi Ngài chứng Phi tướng Phi phi tướng xong, Ngài mới nhìn trở lại bằng trình độ của một người chứng thiên, Ngài nhìn trở lại, Ngài thấy rằng: Khi mọi thứ là khổ thì cái Khổ này từ đâu mà có? Bởi vì Ngài thấy tầng thiên cao nhất của mình là Phi tướng phi phi tướng, cái này đã cách xa đời sống dục lạc của thời làm hoàng tử xa lắm rồi, mà Ngài thấy tới đây nó vẫn còn khổ thì Ngài mới tự hỏi: Cái khổ này từ đâu nó ra?

Ngài thấy : À, cái khổ này từ chuyện ta lọt lòng mẹ ở Lâm- Bi – Ni mà ra. Mà từ đâu ta có mặt làm một hài nhi ở Lumbini? Là do tham ái quá khứ mà ra. Mà tham ái ở đâu mà ra? Là do ta ngộ nhận, ta đam mê, đắm đuối trong 6 trần mà ra; mà ở đâu ra cái đam mê đó? Là từ vô minh mà ra. Mà vô minh là gì? Vô minh là không thấy mọi hiện hữu là khổ. Không thấy rằng, thích cái gì cũng là thích trong khổ; Muốn không khổ nữa thì đừng có thích nữa; Ba nhận thức này cộng lại chính là con đường thoát khổ; Ngay lúc đó là rạng sáng ngày rằm tháng Tư, năm zero, trước Phật lịch, tức là năm 80 trước Phật lịch cũng được.

Dĩ nhiên, chỗ này hơi tôn giáo một chút; Là Ngài đã tu tập quá nhiều kiếp, máu lệ Ngài đã đổ ra để đổi lấy Phật đạo nhiều như nước biển; thịt, gân, xương, lục phủ, ngũ tạng mà Ngài cắt bỏ để hiến tặng cho chúng sinh không biết bao nhiêu địa cầu có thể sánh bằng, các vị coi ở trong Apadana phần Tỳ-kheo-ni Yasodhara, phần đó bà kể mới rợn người; Đức Thế Tôn Ngài nói đơn giản, nhưng mà phần bà bà kể là không biết bao nhiêu ngàn tỷ lần mà Thế Tôn đã nhường con cho người khác; phần bà thì bà nói như vậy; Còn phần Ngài nói trong jataka : Ta hi sinh vợ và con, hi sinh tiền bạc tài sản cho người khác không phải là ta không có thích; ta thích chứ, nhưng ta thấy Phật đạo quan trọng hơn; Mà số lần Ngài phải hy sinh tình yêu nam nữ, hi sinh tình thương phụ tử, hi sinh vương quốc, hi sinh sở thích của mình để theo đuổi đạo Bồ Đề, thì tính bằng ngàn tỷ lần. Chính vì vậy đó.

Cho nên, khi dưới gốc Bồ Đề, vừa thấy được 12 Duyên khởi, và thấy được Bốn Đế. Vì Quán Duyên khởi bắt buộc phải quán tới Vô minh; Quán ngược tới Vô Minh, mà nhắc tới Vô minh phải thấy

XIN LƯU Ý – BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐỈNH – XIN TRÁNH IN ẮN PHỔ BIẾN

Bốn Đé. Vì Vô minh là không thấy Bốn Đé. Thì ngay lúc đó Ngài thành tựu quả vị Phật quả với 4 thành tựu là: Đắc Sơ Đạo – Sơ Quả; Nhị Đạo – Nhị Quả; Tam Đạo – Tam Quả; Tứ Đạo – Tứ Quả; Và do quá trình tu tập quá lâu cho nên khi tâm Tứ Quả vừa xuất hiện thì cũng ngay thời điểm đó Ngài có được Nhất thiết trí – Trí biết tất tẩn tận, tuốt tuồn tuột về thế gian, về vô lượng vũ trụ; Và sau này, khi Ngài thành Phật rồi Ngài cũng có nói, điều mà ta thấy, ta hiểu, ta biết nó như rừng; và điều ta giảng cho các đệ tử chỉ là một nắm lá trong tay. Mà hôm nay các vị biết, ở Miến Điện, đồng chư tăng biết bao nhiêu mà mới chỉ có 15 vị thuộc lòng Tam Tạng thôi. Mà cái đó mới Tam Tạng chưa kể Chú giải, chưa kể Phụ sớ. Chưa kể.

Tức là nó nhiều không kể xiết; mà đức Thế Tôn xác nhận rằng, cái nhiều ấy, các đệ tử học cả đời thì phần ở Ngài nó chỉ là một nắm lá thôi; Thấy kinh dị không? Một nắm lá. Ngài nói điều Ngài thấy, Ngài biết, Ngài hiểu thì là một khu rừng, còn cái Ngài nói ra chỉ là một nắm lá. Tức là nguyên cái Tam Tạng nó giống như con đường ra rừng, mà chỉ có chùng trang giấy ka-dê thôi; nhưng mà những cái gì thuộc về khu rừng đó thì lấy 80 bằng tiền sĩ về các chuyên ngành khác nhau chưa chắc biết về khu rừng đó; Nhưng mà riêng con đường ra rừng đơn giản lắm: Từ chỗ xuất phát, đi thẳng về phía trước 2 cây số, quẹo phải, quẹo được 5 cây số, quẹo trái, gặp được thác nước, đi thẳng lên đó 4 cây số, gặp chòi canh của kiêu lâm, gặp ngã ba, quẹo phải; thì gom lại chỉ có 1 trang giấy ka-dê học sinh thôi. Đường đi ra chỉ có một nắm lá thôi, là đơn giản như vậy; Nhưng, con muốn tìm hiểu mọi sự về khu rừng này nè, thì con phải có tới 150 bằng tiền sĩ về các chuyên khoa, chuyên ngành khác nhau.

Cho nên, ở đây, Đé đầu tiên khi đức Thế Tôn Ngài nói, sự thật đầu tiên: Mọi hiện hữu là Khổ. Người hữu duyên phải nhìn lại chỗ họ đang đứng; Họ phải nhìn lại cái họ đang cầm, cái họ đang khiêng, đang đội, đang vác – Tất cả đều là khổ.

Sự thật thứ hai – Tất cả những gì con đang thương thích, đắm đuối, mê mẩn, đầu tư tất cả cái đó đều là nguồn khổ.

Xong chưa?

Con hiểu được cái thứ hai; thì con phải buông cái thích xuống; Không muốn chồng đánh nữa là phải ly dị thôi chứ con đừng có hòng đi tìm một con đường nào đó mà tiếp tục ngủ với nó mà mong nó đừng đánh nữa, tiếp tục ngủ với nó, để con với nó mà mong nó đừng đánh bài, đừng chích xì-ke nữa; Xin lỗi nha, chỉ có con thú nó mới ngu như vậy thôi.

Tôi nhớ ngày xưa ở Việt Nam, trước ngày tôi rời Việt Nam, tôi có quen một cô Phật tử, cô trẻ, cô nhỏ, cô ngoan đạo lắm, tôi gặp cô trong đêm đầu đũa; cô nói cô muốn đi tu; rồi cô nói gia đình muốn cô lập gia đình; Lúc đó tôi còn trẻ lắm, tôi còn nhớ, mà nó nhập sao tôi nói cô câu này: Đi tu là phải lựa chỗ nào có học, chứ không phải tu là cạo đầu; Còn muốn lấy chồng thì con nhớ cái này: Tránh thằng nào xì-ke, tránh thằng nào bài bạc, và đàn ông là phải biết tự ái, tự trọng; Thân lắm mới nói, nha. Đi tu là lựa chỗ nào có học; chứ còn nói chỗ đó có giới, chỗ đó có hạnh, chỗ đó thầy tốt, đẹp đẹp đẹp. PHẢI HỌC. Phải học giáo lý. Chứ đừng có nói chỗ đó tu hành tốt, giới, thiền, coi nhẹ giáo lý là đi chết đi; Nhưng tôi có dặn, nếu con đi lấy chồng, con nhớ: Không đụng thằng xì-ke, không đụng thằng đánh bài, bởi vì cái này là con có đốt nó ra tro, rồi nó thè nó sẽ bỏ, không là không; Bỏ được 2 cái này nó khó như đắc A La Hán vậy đó.

Đã dính vô thằng xì-ke, đã dính vô thằng đánh bài, dính vô thằng vũ phu thì đừng có hòng mà thoát được nó, bởi vì nó là nó, đất sét là đất sét; Con đừng nghĩ đất sét thành kim cương; chuyện đó đừng có hòng; Ở đây cũng vậy.

Muốn thoát khổ thì chuyện đầu tiên đừng có dây dưa với nó nữa, trong bất cứ hình thức nào.

Còn đàng này giận nó, ghét nó nhưng mà cứ ngủ với nó, ở chung nhà với nó, không được; hoặc là về nhà má, lâu lâu nó gọi phone, chạy về nữa là không có được. Phải dứt khoát; Phải dứt khoát với nó, chứ còn đừng có ngồi đó mà làm thơ. Nha. Ngu vừa vừa chừa cho người ta ngu với.

Ba nhận thức này:

- Mọi thứ là khổ
- Thích cái gì cũng là đầu tư trong khổ

XIN LƯU Ý – BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐỈNH – XIN TRÁNH IN ẮN PHỔ BIẾN

- Muốn hết khổ đừng có đầu tư nữa

Thì ba nhận thức này nó cộng lại nó có tên gọi là Bát Chánh Đạo.

Các vị nghe rất là kỳ đúng không? Tối nay vô google coi có đúng vậy không? Tức là, Chánh Kiến, Chánh Tư Duy, Chánh tinh tấn, Chánh niệm, Chánh Định, Chánh Ngữ, Chánh Nghiệp, Chánh mạng; Tất cả 8 cái này là những khía cạnh tâm lý bắt buộc phải có ở một người hiểu được 3 điều trên. 3 điều trên là điều mới vừa nói đó.

- Mọi hiện hữu là Khổ
- Thích cái gì cũng là thích trong khổ, từ cái thích của con chó, con heo; thích ăn thịt sống, thích ăn phân động vật, cho tới hoa hậu, người mẫu, cho đến Phạm thiên, Đé Thích, Ác Ma Thiên tử, hành giả, thiền sư, pháp sư Tam Tạng, tất cả cái thích, hễ mà con còn có thích liên hệ đến đầu tư Tôi – Của Tôi thì tất cả cái thích đều là Khổ; Đều là con đường dẫn đến khổ. Cho nên 3 nhận thức đó: Một là Mọi thứ đều là Khổ - Hành giả sống chánh niệm, đi biết đi, ngồi biết ngồi, nằm biết nằm, đứng, nhưng phải luôn luôn nhớ rằng : Ở đây không có cái gì để mình thích và cũng không có cái gì để mình kiêu ngạo tự hào, tự đắc, tự tôn, tự mãn, tự đại. No. Mình đang uống thuốc. Nha. Chỉ cần có len trong đó, len lỗi một chút thôi thấy là mình đang hay, thấy cái này nó đẹp; Hay, đẹp – là chết; Cho nên, đức Phật Ngài có nói đến Bốn cái điên đảo mộng tưởng (Vipallasa) :
  - (1) Tất cả đều Vô thường mà lại len lén tìm trong đó một cái trường cửu
  - (2) Tất cả đều là Khổ - khổ cảm giác hoặc là khổ bản chất mà mình len lén tin có cái gì đó là hạnh phúc.
  - (3) Tất cả đều là do Duyên mà có rồi cũng do duyên mà mất đi, tất cả đều hiện hữu trong hình thức lắp ráp, không có gì là độc lập, duy nhất, không có gì gọi là Tôi – Của Tôi vậy mà mình ráng mình tin, đi tìm cái Tôi nào đó.
  - (4) Không có cái gì là đẹp xấu mà mình ráng mình đi tìm, đi tin vào cái gì đó nó đẹp.

Bản dịch tiếng Hán là Thường – Lạc – Ngã – Tịnh nhưng mà làm ơn vào trong trong Chú giải Pāli hoặc bản tiếng Anh, coi coi chỉ có Việt Nam ta, Vietnamese only, mới đi theo Tàu là Thường – Lạc – Ngã - Tịnh chứ đúng ra phải dịch là Thường – Lạc – Ngã – Mỹ. Mỹ là đẹp. Tức là:

- Trong vạn hữu vô thường không thể có cái vĩnh cửu.
- Trong vạn hữu bất trắc bất toàn không có gì là an lạc.
- Trong vạn hữu cái gì cũng là do duyên lắp ráp, hiện hữu trong hình thức tổng hợp, không có cái gì độc lập, mà mình đi tìm cái Tôi, cái Ngã.
- Trong vạn hữu không có gì đáng gọi là đẹp mà chúng ta ráng đi tìm, ráng có niềm tin vào cái đẹp nào đó, về tinh thần hay vật chất;

Thì bốn cái này gọi là Thường – Lạc – Ngã – Mỹ; chứ không phải Thường – Lạc – Ngã – Tịnh, là theo Tàu; Nha.

Rồi.

Một hành giả luôn luôn nhớ như vậy:

- **TẤT CẢ CÁC ĐIỀU ÁC ĐỀU LÀ KHỔ, TRONG ĐÓ TÂM THAM VỪA LÀ KHỔ VỪA LÀ CON ĐƯỜNG DẪN ĐẾN KHỔ.**
- **TẤT CẢ THIỆN ĐỀU LÀ KHỔ, RIÊNG TRONG ĐÓ BÁT CHÁNH ĐẠO LÀ CON ĐƯỜNG THOÁT KHỔ.**

Tất cả Nhân lành – Quả lành đều là Khổ, tất cả Nhân ác – Quả ác đều là khổ; Có một điều, tuy là khổ nhưng cái thiện tuy khổ nhưng nó cũng là con đường thoát khổ nếu mà chúng ta có nhận thức đúng đắn rằng: Cái gì cũng là Khổ; cái hành thiện chúng ta lúc đó là con đường thoát khổ. Còn nếu mình không thấy mọi thứ đều là Khổ thì chuyện chúng ta hành thiện lánh ác nó lại cũng là một cách đầu tư để tái sinh trong 3 cõi 6 đường. Nhớ cái này nha.

XIN LƯU Ý – BẢN NHẬP CHƯA HIỆU ĐỈNH – XIN TRÁNH IN ẮN PHỔ BIẾN

Rồi một chuyện nữa.

Người biết Phật pháp, biết đường giải thoát; khi nhận quả xấu, quả khổ thì họ nhận nó bằng Chánh niệm, có nghĩa là nhận quả xấu bằng nhân thiện; và khi họ nhận quả lành, sung sướng, đẹp khỏe thì họ cũng nhận bằng Chánh niệm và Trí tuệ cho nên, nhận quả xấu bằng nhân thiện mà nhận quả thiện cũng bằng nhân thiện.

Còn người không biết Phật pháp, không tin Phật pháp, không có hành trì, không thực tập, không ứng dụng, khi nhận quả xấu họ nhận bằng tâm sân, nhận bằng bất mãn; và khi nhận quả lành: Đẹp, giàu, sang, sướng thì họ nhận bằng tâm Tham. Như vậy thì người không có tu học họ nhận quả lành bằng cách họ tiếp tục tạo nhân xấu; Lâu lâu tu được chút, hễ có quả lành nó bắt đầu quay lại với bất thiện. Còn hễ mình sống bằng nhân bất thiện thì khi nhận quả bất thiện thì đương nhiên là nhận bằng tâm bất thiện là đúng rồi.

Cho nên, đây là điểm khác biệt. Người có học đạo, có hiểu đạo giải thoát thì trong mọi tình huống mọi hoàn cảnh, đều phải hiểu rằng, thiện – ác – buồn – vui đều là khổ, nhưng ta phải hành thiện, phải lánh ác; trong lý tưởng giải thoát.

- Người không biết đạo, chỉ biết chạy theo, thích – ghét – buồn – vui;
- Người biết đạo sơ sơ thì hành thiện lánh ác để trốn khổ tìm vui.
- Người liễu đạo thì họ cũng hành thiện, lánh ác nhưng để không còn thiện – ác – buồn – vui.

Nhớ ha.

Tất cả chư Phật ba đời mười phương trong lý tưởng Bồ Tát Đạo cũng phải lập cước trên nhận thức về Bốn Đế. Và trong giây phút tích tắc chứng Phật quả cũng phải là nhận thức về Bốn Đế để rồi mới thành Phật. Đây chính là nội dung bài kinh La Hán.

Ok. Chúc các vị một ngày vui./.